

4
... napirendi pont

Tárgyalja: Területfejlesztési és Nemzetiségi Bizottság

MÖK/156/2025.

Előterjesztés
Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének
2025. június 27-én tartandó ülésére

Tárgy: Tájékoztatás a Szigetköz kiemelt térséggé nyilvánításának előrehaladásáról

Tisztelt Közgyűlés!

A Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzata Közgyűlése a 21/2025. (IV.25.) határozatával fogadta el a Szigetköz kiemelt térséggé nyilvánításához kapcsolódó előkészítő lépésekről szóló tájékoztatót.

Az áprilisi ülés óta az előkészítő munka tovább haladt, több egyeztetésre került sor, és a megalapozó dokumentum készítése is új szakaszba lépett.

A dokumentum szakmai kidolgozása érdekében több alkalommal egyeztettünk a HÉTFA Kutatóintézet és Elemző Központ munkatársaival, valamint dr. Mezei Katalin, dr. Berkes Judit és dr. Szakonyi Petra a Széchenyi István Egyetem munkatársaival. A közös munka során megtörtént a dokumentum szerkezeti felépítésének véglegesítése, valamint az adatok és források összehangolása. Emellett 2025. június 11-én személyes szakmai egyeztetésen vettünk részt a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium (KTM) illetékeseivel, amelyen bemutattuk a projekt előrehaladását és tisztáztuk a felmerült szakmai kérdéseket.

A megalapozó dokumentum gyakorlatilag elkészült, az előzetes egyeztetéseket követően felkerül Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzatának honlapjára. A dokumentum véglegesítéséhez megkezdjük a dokumentum minisztériumi egyeztetését, majd társadalmasítását is. A társadalmasítás részeként 2025. július 7-én Mosonmagyaróváron térségi workshopot szervezünk, amelyre meghívást kapnak a térség önkormányzatai és civil szervezetei. Célunk, hogy a dokumentum tartalmát széles körben megismertessük, és lehetőséget biztosítsunk javaslatok, visszajelzések megfogalmazására. Bízunk benne, hogy az eseményen részt vesz dr. Nagy István agrárminiszter és dr. Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter is, ezzel is erősítve a kezdeményezés kormányzati támogatottságát.

A jelen előterjesztéshez csatolásra került a „Szigetköz kiemelt térséggé nyilvánításának kezdeményezése” című vezetői összefoglaló, amely a megalapozó szakértői tanulmány legfontosabb megállapításait foglalja össze. Az anyag részletesen bemutatja a térség kiemelt térségi státuszának indokoltságát, a lehatárolási javaslatot, valamint azokat a társadalmi, környezeti és gazdasági tényezőket, amelyek a koordinált, térségi szintű fejlesztéspolitika kialakítását szükségessé teszik.

A kiemelt térséggé nyilvánítás előkészítése a tervek szerint halad, a szükséges szakmai alapozás folyamatban van, és az érintett szereplők aktív közreműködésével zajlik a dokumentum kidolgozása.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a határozati javaslatban foglaltak elfogadására.

Határozati javaslat

A Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzata Közgyűlése

- tudomásul veszi a tájékoztatót a Szigetköz kiemelt térséggé nyilvánításának előrehaladásáról, továbbá
- feljogosítja elnökét a megalapozó szakértői tanulmány minisztériumi egyeztetésére és a társadalmasítás lefolytatására.

Határidő: folyamatos

Felelős: Hámori György, a közgyűlés elnöke

Hámori György

<i>Az előterjesztés készítette:</i>	 Területfejlesztési Iroda	
<i>Törvényességi ellenőrzés:</i>	 vármegyei jegyző	Önkormányzat, Jogi és Gazdasági Iroda vezető
<i>Pénzügyi ellenőrzés:</i>	pénzügyi referens	

SZIGETKÖZ KIEMELT TÉRSÉG NYILVÁNÍTÁSÁNAK KEZDEMÉNYEZÉSE

MEGALAPOZÓ SZAKÉRTŐI TANULMÁNY

A SZIGETKÖZ TÉRSÉGÉNEK A TERÜLETFEJLESZTÉSÉRŐL SZÓLÓ 2023. ÉVI CII. TÖRVÉNY
SZERINTI KIEMELT TÉRSÉGGÉ NYILVÁNÍTÁSÁNAK KEZDEMÉNYEZÉSE KAPCSÁN

2025. 06. 24.

Készítette:

HÉTFA ELEMZŐ KÖZPONT KFT.

Dr. Csité András

Szendrei Zsolt

Kovács Bence

Kovács Kende

Széchenyi István Egyetem

Dr. Berkes Judit

Dr. Mezei Katalin

Dr. Szakonyi Petra

1. Vezetői összefoglaló

A *kiemelt térség* olyan területfejlesztési intézmény, amely lehetővé teszi a központi, ágazati és helyi kormányzati szereplők, valamint a gazdasági, civil és egyházi partnerek térségi együttműködését, fejlesztéseik összehangolását. Létrehozása azokban a térségekben indokolt, ahol ökológiai, társadalmi vagy gazdasági sajátosságok mentén komplex, összehangolt fejlesztési szemlélet szükséges – a meglévő intézményi kereteknél rugalmasabb és hatékonyabb formában. A jelen tanulmány célja annak megalapozása, hogy a Szigetköz – különleges természeti adottságainak, térszerkezeti sajátosságainak és fejlesztési lehetőségeinek köszönhetően – indokoltan válhatna Magyarország egyik új kiemelt térségévé.

A Szigetköz Európa legnagyobb szárazföldi folyam deltája, egyben Magyarország legnagyobb szigete, amely a Duna egyik legváltozatosabb ökológiai rendszerével rendelkezik. A térség nemcsak páratlan vízrajzi és tájképi értékeiben, hanem társadalmi-gazdasági potenciáljában is kiemelkedő. Ugyanakkor a térség térszerkezeti helyzete – különösen Győr, Mosonmagyaróvár és az osztrák-szlovák határháromas szomszédsága – kettős kihívást jelent: egyszerre jelent lehetőséget és kockázatot.

A térség fejlődési potenciálját a magas természeti értékek, a határ menti gazdasági kapcsolatok, a turizmus, valamint a dinamikus ingatlanpiac határozzák meg. **Ugyanakkor a jelenlegi intézményi és szabályozási keretek nem alkalmasak** e sajátosságok térségi szintű kezelésére. Az elmúlt időszak fejlesztési dokumentumai és a térségi szereplőkkel folytatott interjúk, egyeztetések alapján egyre erőteljesebb az igény a koordinált, fenntartható és táji léptékű fejlesztéspolitika kialakítására.

A Szigetköz sajátos társadalmi és gazdasági mintázatot mutat: a nyugati falvak (pl. Rajka, Bezenye) erőteljes beköltözési nyomás alatt állnak, míg a belső, periférikus térségek (pl. Püski, Dunaremete) demográfiai és gazdasági kihívásokkal küzdenek. A foglalkoztatási rendszer erősen ingázásalapú, a helyi gazdaság súlya kismértékű, a külföldi munkavállalás kiemelkedő jelentőségű. **A térségi polarizáció csökkentése, az egyenlőtlen fejlődés kiegyensúlyozása érdekében komplex fejlesztési szemlélet szükséges.**

A Szigetköz kiemelt térséggé nyilvánítását az alábbi indokok támasztják alá:

1. **Természeti értékek és vízrajzi rendszer védelme:** A Szigetköz tájkaraktere és ökológiai egyensúlya fokozott védelmet kíván. Ehhez egységes tájhasználati és területfelhasználási szabályozás szükséges, különösen a túlzott beépítés és a tájidegen beruházások elkerülése érdekében.
2. **Fenntartható természeti erőforrás gazdálkodás:** A Szigetköz legértékesebb természeti erőforrása a felszíni és a felszín alatti vízkészlet, amely felelős gazdálkodást igényel; okszerű,

körültekintő, racionális mértékű használatot a természeti értékek védelmének messzemenő figyelembevételével. Mindezek okán a térség fejlesztése során a gazdasági és fenntarthatósági szempontok kiegyensúlyozása hatékony érdekvédelmet kíván.

3. **Vízgazdálkodás és vízkormányzás:** A Szigetköz területe – különösen a Duna elterelését követően – érzékenyen reagál a vízszintek változására. A vízviszatartás és a vízszint szabályozás nemcsak az ökoszisztéma megőrzése, hanem a kommunális vízellátás, az agrárgazdaság, és a turizmus szempontjából is kulcsfontosságú. A térség felszíni és felszín alatti vízkészleteinek egyensúlya a talajvízszint stabilizálásával hozzájárul a termőföldek védelméhez, a természetes élőhelyek megőrzéséhez és a horgász- valamint vízitúra-alapú idegenforgalom fenntartásához. Emellett a térség hajózhatósági potenciálja (különösen a Mosoni-Duna alsó szakaszán) olyan lehetőség, amely nemcsak közlekedési, hanem gazdasági és rekreációs értéket is képvisel.
4. **Megújuló energia és ellátásbiztonság, energiaszuverenitás:** A térség vízgazdálkodási adottságai és az ipari zöldenergia megoldások terjedése egyaránt indokolják a megújuló energiaforrások – elsősorban vízenergia – térségi szintű szabályozását és kiaknázását. A meglévő vízlépcsők és vízhasználati lehetőségek felértékelődnek az energiaszuverenitás és a fenntartható energiatermelés szempontjából, saját előállítás és egyezményes energiaátvitel esetén egyaránt. A decentralizált, kis léptékű áramtermelés – például a duzzasztóműveken keresztül – hozzájárulhat az ellátásbiztonsághoz, csökkentve a külső energiatüggőséget. Emellett az energiatudatos térségi szabályozás lehetőséget teremt a napelem- és egyéb zöldenergia-beruházások térbeli irányítására is, figyelembe véve a tájhasználati és környezetvédelmi szempontokat.
5. **Térségi fejlesztések összehangolása:** A jelenlegi települési szintű tervezés nem tud megbirkózni a nem adminisztrációs határokhoz köthető térségi szintű kihívásokkal. A kiemelt térségi státusz lehetőséget nyújt egy önálló térségi területrendezési terv kidolgozására, amely illeszkedik a nemzeti és európai környezeti, fejlesztési célkitűzésekhez. A térség kék-zöld infrastruktúrája a határmenti elhelyezkedésből adódóan a hazai mellett nemzetközi jelentőséggel is bír, ami nemcsak közlekedési, de vízkormányzási szempontból is kiemelten fontos.
6. **Különleges társadalmi mintázatok, identitásvédelem:** A Szigetközben élő emberek generációkon át megtanultak együtt élni a Dunával, tudják, hogy mindennapi tevékenységükben a vizet adottságnak kell tekinteni, és ehhez olyan helyi társadalom, közösség alakult ki, amelynél az identitás szerves részét képezi a kötődés a Szigetközhöz. A térség nyugati településeinek napjainkban tapasztalható nemzetközi beköltözési trendje (pl.

szlovák és osztrák munkavállalók, kitelepülők) azonban olyan fokozott közszolgáltatási igényeket generál, amelyek kezelése már nem települési, hanem térségi szinten indokolt.

7. **Hiányzó intézményi háttér:** Jelenleg nem létezik olyan térségi szintű szervezet, amely összehangolná a térség ágazati és horizontális fejlesztési törekvéseit, és biztosítaná a környezet, a gazdaság és a társadalom harmonikus együttélését. A kiemelt térség intézményesítése megfelelő keretet adhat a térség integrált, komplex fejlesztésének,
8. **Határmenti együttműködések szükségessége:** A Duna a szigetközi szakaszon határfolyó, Csallóköz és Szigetköz valójában egy ikersziget, amelyet a történelem viharai szakítottak ketté, de a határ túloldalán ma is magyarok településeket találunk. Magyarország és Szlovákia térségbeli természeti adottságai, vízügyi, energetikai, környezetvédelmi kihívásai szakpolitikai szempontból jórészt hasonlóak, a térséget érintő kormányzati szintű vitás kérdések rendezése érdekében intenzív tárgyalásokat folytatnak. A Csallóközi és Szigetközi térség helyzetét összességében egymásrautaltság és érdekazonosság jellemzi, amit az interreg programokban való szoros együttműködés is igazol. A kiemelt térség intézményesítése a határmenti együttműködések is új szintre emelheti.

A Szigetköz Kiemelt Térség kapcsán javasolt területi lehatárolás egy új lehatárolási egységet hoz létre, amely azonban szervesen épít a meglévő formális és informális együttműködésekre, a térségi működésre és területi identitásra. Az így kialakítandó térség lehet Magyarország legkisebb területű (661 km²) kiemelt térsége, amely 30 településből áll, és közel 90 ezer fős népességgel rendelkezik. A térség egyetlen vármegye két járásának területét érinti, amelyben egyetlen, járásszékhelyként is funkcionáló városi rangú település található.

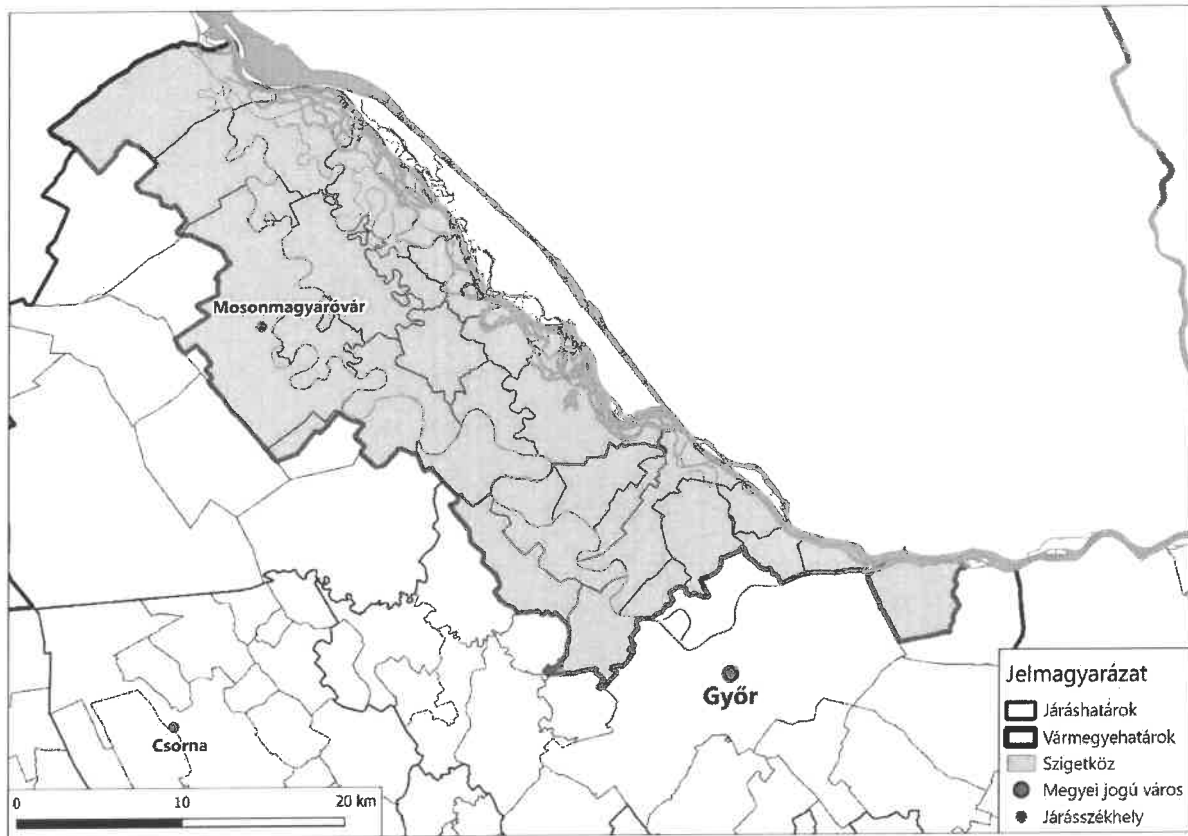
A javasolt Szigetköz Kiemelt Térség főbb jellemzői:

- Településszám: 30 település
- Lakosságszám: 88.895 fő (2022) – lakónépesség
- Területi kiterjedés: 661,17 km²
- Legnagyobb település: Mosonmagyaróvár (33.965 fő, 2022)

A Szigetköz javasolt kiemelt térségi státuszú területi lehatárolása a következő 30 települést foglalja magába:

Abda, Ásványráró, Bezenye, Darnózseli, Dunakiliti, Dunaremete, Dunaszeg, Dunaszentpál, Dunasziget, Feketeerdő, Gönyű, Győrladamér, Győrújfalú, Győrzámoly, Halászi, Hédervár, Kimle, Kisbajcs, Kisbodak, Kunsziget, Lipót, Máriakálnok, Mecsér, Mosonmagyaróvár, Nagybajcs, Öttevény, Püski, Rajka, Vámoszabadi, Vének

1 ábra: A Szigetköz javasolt kiemelt térségi státuszú lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

A tanulmány javaslatot tesz a kiemelt térség 30 településből álló lehatárolására, és bemutatja azok gazdasági, társadalmi, környezeti jellemzőit.

A dokumentum kiemeli, hogy a térség jelenlegi rendezettségi szintje és a potenciális szabályozási övezetek sokszínűsége további koordinációt igényel. Ennek érdekében javasolt egy saját, önálló **Szigetköz Területrendezési Terv** elkészítése, amely figyelembe veszi a térség ökológiai, gazdasági és társadalmi sajátosságait.

A térségi együttműködések megerősítése, egy közös fejlesztési vízió és szabályozási eszköztár létrehozása kulcskérdés a Szigetköz jövője szempontjából. A kiemelt térségi státusz nem csupán fejlesztési előnyöket jelentene, hanem hosszú távon biztosítékot nyújtana a Szigetköz természetes és társadalmi értékeinek megőrzésére és fenntartható hasznosítására.

